

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM Monošter, 18. februarja 2021 - Leto XXXI, št. 7

stran 2

»Znamo stopiti skupaj, kadar je to resnično potrebno«

*Pesem o porabskom strici
stran 4*

*Dobrodušni velikani v narodnem parku, 3. del
stran 6-7*

*Pivo mi je najbolja falilo
stran 8*

»ZNAMO STOPITI SKUPAJ, KADAR JE TO RESNIČNO POTREBNO«

Na koncu lanskega marca - ob izbruhu pandemije koronavirusa - se je vodstvo Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu s pismom obrnilo na rojake izven matične domovine in jih prosilo, naj Sloveniji priskočijo na pomoč pri spopadanju z epidemijo.

Na prošnjo so se odzvali tudi v Porabju. Tako so v imenu Zveze Slovencev na Madžarskem predsednica *Andrea Kovács*, podpredsednik *Jože Hirnök* in sekretarka *Gyöngyi Bajzek* 20. aprila 2020 na mejnem prehodu Hodoš-Bajánsénye vodji izpostave Civilne zaščite Murska Sobota *Martinu Smodišu* izročili dva tisoč pralnih mask.

Predstavniki ZSM so ob pomoči sodelavcev Razvojne agencije Slovenska krajina v Slovenskem domu razrezali material za maske, ki jih je nato zašilo podjetje iz Monoštra. Izdelali so 5500 pralnih mask, od katerih so 3500 razdelili v Porabju, ostale pa namenili omenjeni organizaciji v matični domovini.

Predaje na mejnem prehodu se je udeležil tudi predsednik Državne slovenske samouprave *Karel Holec*, ki je s svojimi sodelavci poskrbel za prevoz blaga za izdelavo zaščitnih mask iz Budimpešte do Slovenije.

Štirje navedeni predstavniki krovnih organizacij Slovencev na Madžarskem so ministrice za Slovence v zamejstvu in po svetu *Heleno Jaklitsch* letos 9. februarja pričakali na Generalnem konzulatu RS v Monoštru, kjer se jim je pridružil veleposlanik RS v Budimpešti *Robert Kokalj*. Uvodoma je gostiteljica, slovenska generalna konzulka *Metka Lajnšček*, prisotnim razkrila namen obiska članice slovenske vlade v Monoštru: ministrice je pripotovala, da bi predstavnikoma ZSM in DSS izročila »Spominska znaka za požrtvovalnost v boju

proti Covid-19«.

Helena Jaklitsch je obudila spomine na dogodek pred

konča z državno mejo in da smo Slovenci - ne glede, kje živimo - solidarni, požrt-

Ministrice na sestanku s predsednikoma krovnih organizacij; sestanka sta se udeležila tudi generalna konzulka in slovenski veleposlanik v Budimpešti

skoraj letom dni na mejnem prehodu, pri katerem je bila tudi sama prisotna. Okoliščine so bile po besedah ministrice sila nenavadne, saj nobeden od navzočih ni smel prečkati mejne črte. Kljub temu pa je bil prizor ganljiv, saj je pokazal povezanost pripadnikov slovenskega naroda. V znak zahvale so pri Uradu obe krovni organizaciji Slovencev na Madžarskem predložili za posebno priznanje Vlade RS v boju proti epidemiji - tudi v upanju, da se bodo razmere v nekaj tednih ali mesecih normalizirale. Četudi bo po vsej verjetnosti odprava posledic trajala dolgo, se bomo morda kmalu videli brez mask, je zaključila Jaklitscheva.

Slovenska ministrice je nato prebrala vloženo obrazložitev, v kateri je zapisano, da sta obe krovni organizaciji Slovencev v Porabju - kljub omejitvam in težavam, s katerimi sta se soočali v času epidemije v svoji državi - samoiniciativno ponudili pomoč Republiki Sloveniji (oziroma posameznim tamkajšnjim organizacijam) pri dobavi materiala za zaščitno opremo in zaščitnih mask. »S svojim dejanjem sta ponovno pokazali, da se slovenstvo in pripadnost slovenskemu narodu ne

vovalni in povezani, ko je to najbolj potrebno,« smo slišali na dogodku v Monoštru.

Helena Jaklitsch je zahvalno listino in spominski znak najprej izročila predsednici ZSM *Andrei Kovács*, nato pa še predsedniku DSS *Karlu Holcu*. Pripravila pa je tudi manjše presenečenje: glavni urednici tednika *Porabje Marijani Sukič* je ob tridesetletnici časopisa poklonila šopek. »Naj bo bližajoči se praznik zaljubljenecv tudi praznik ljubezni do porabske slovenske besede,« sta se strinjali ministrice in urednica.

»S tema spominskima znakoma smo želeli pokazati, da takratna gesta obeh krovnih organizacij ni bila samo enkratna in simbolna, temveč ostaja del našega toplega spomina. Bila je pravzaprav sporočilo, da drug brez drugega ne moremo,« je v kasnejši izjavi za medije dejala Helena Jaklitsch. Ministrice je priznala, da po objavi prošnje za pomoč lani spomladi niso pričakovali, da bo odziv tako množičen. »Videli smo, kako smo Slovenci - čeprav majhni po številu - v resnici narod velikega srca. In da znamo stopiti skupaj, kadar je to resnično potrebno.«

Po izročitvi obeh spomin-

skih znakov in priznanj je ministrice s predsednikoma krovnih organizacij razpravljala o trenutnih izzivih pred slovensko skupnostjo na Madžarskem. Porabska sogovornika sta izpostavila pomen dvojezičnega izobraževanja, krepitve znanja slovenskega jezika med mladimi ter strokovne pomoči Republike Slovenije pri teh dejavnostih. Dotaknila sta se pa tudi aktivnosti, povezanih s popisom prebivalstva v letu 2022 ter spodbujanja gospodarskih temeljev slovenske skupnosti. »Moj obisk je zamišljen tako, da pokaže, da smo tudi v težkih časih povezani, čeprav na različne načine. Prišla sem med naše ljudi v Porabje, da bi pokazala: skupaj smo. In da bo življenje vseh nas prišlo

zopet v normalne tirnice, v stalnem osebnem stiku, ki je v zamejstvu še posebej pomemben za ohranjanje slovenske identitete in pripadnosti do slovenskega naroda. Tega, kdo smo, ko smo Slovenci,« je za slovo dejala Helena Jaklitsch.

(Slika na 1. strani: Skupna slika po svečanosti. (z leve): Veleposlanik R Slovenije v budimpešti *Robert Kokalj*, sekretarka ZSM *Gyöngyi Bajzek*, podpredsednik ZSM *Jože Hirnök*, predsednik DSS *Karel Holec*, ministrice za Slovence *Helena Jaklitsch*, predsednica ZSM *Andrea Kovács* in generalna konzulka *Metka Lajnšček*.)

-dm-

»Fašenek« na internetu

Porabska pustna lika Fašenek pa Lenka sta se pojavila v Porabju tudi v času pandemije. Sicer ne v živo, kot smo bili tega vajeni prejšnja leta, temveč online. Zaradi epidemioloških predpisov se ne sme organizirati nobene prireditve, tako ob letošnjem pustu ni bilo nobenih pustnih povork ali borovega gostüvanja v Porabju.

Toda nismo ostali brez pustnega razpoloženja, zanj je poskrbela glasbena skupina Zveze Slovencev na Madžarskem *Porabski trio*. Po njihovem scenariju so do »fašenske nedele« pripravili videofilm, na katerem Fašenek pa Lenka obiščeta nekatere porabske vasi (*Gornji Senik* in *Sakalovce*, vriskata in plešeta, da bi odgnala zimo. Na koncu se ustavita pri Slovenskem domu v Monoštru, da bi vsem zaželela veseli pust. Za dobro voljo so poskrbeli člani tria, ob njih tudi člani ansambla *Što ma čas z Goričkega*. Film je posnel in sestavil *Ferenc Murányi*.

F. Sütő

SLOBAUD JE VZEU MARKO SOSIČ

Že se je na veliko čakalo na slovenski kulturni svetek, gda je med nas prišo glas, ka Marka Sosiča več nega. Slovenec iz Italije, iz Trsta je svoje slovensko korenje na šurko pogno. S svojim delom v gledališči, na filmi pa v literaturi.

Marko Sosič je za režisera študejro v Zagrebi. Zakoj nej v Ljubljani, so ga spitali, un pa se je samo naraji smidjau. Vedo je, zakoj, kak manjšinski Slovenec je nej škeu protekcije meti. Brž po šauli je prišo nazaj v svojo domanjo krajino pa v gledališčaj režejrati začno. Njegvo bogato življenje pa se nej samo na oudri stavilo. Re-

žejro je za televizijo pa filme je ranč tak delo. Njegva velka

Marko Sosič 1958-2021

lubezen je literatura bila. Rad je piso pa dobro je piso. Njeg-

vi najbolje poznani roman je Balerina, balerina. Vedo pa je tō kaj takšno napisati, ka je znalo koga dregnoti. Takša knjiga je roman Tito, amor mio (Tito, lubezen moja), v sterom se v svoja mlašeča lejta seli.

Z Markon sva se tri ali štirikrat srečala. Na literarni večejraj, pri filmi se je tau godilo. Najbole ga paunim po tejm, ka je ene višese rejči nej povedo pa poslušati je vedo. Slovenski kulturni svejt je z njim dosta zgūbo, največ pa njegovi Slovenci v Italiji.

Miki Roš

Izšla je 22. številka revije Lindua

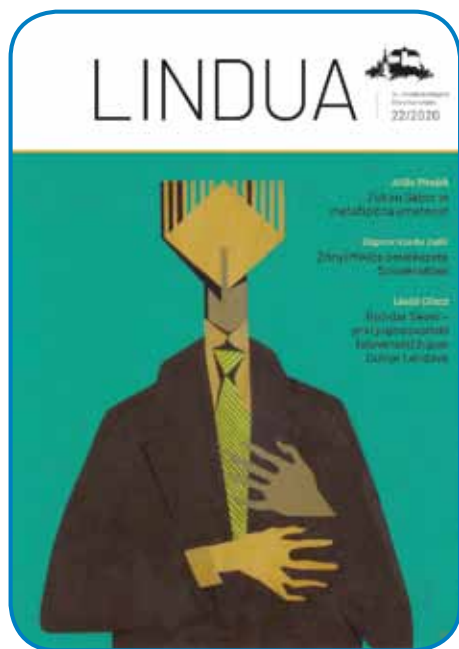
Mozaik multikulturalnosti in ustvarjalnosti

V Lendavi že 14 let izdajajo multikulturalno strokovno-družboslovno-literarno-umetnostno revijo Lindua. Tokrat so izdali 22. številko. Izdajatelj in založnik knjige je Knjižnica-kulturni center Lendava (zanjo Albert Halász), urednik pa Atilla Pisnjak. Tokrat se je prvič zgodilo, da ni bilo predstavitev v lendavski knjižnici, ampak so jo zaradi pandemije člani uredniškega odbora predstavili virtualno.

V rubriki eseji, študije in kritike je sedem besedil, predvsem zgodovinskih, katerih avtorji so Gabriela Zver, Judit Csuka-Zagorec, Atilla Pisnjak, Dorian Vida, Szabolcs Bándi, Dejan Süc, Sindi Časar in László Göncz. Pišejo o slikarju Zoltánu Gáborju in metafizični umetnosti, o Božidarju Severju, ki je bil prvi jugoslovanski (slovenski) župan Dolnje Lendave, o ženskih društvih v Dolnji Lendavi do prve svetovne vojne. O Alojzu/Luizu Zveru, Dokležovčanu, ki je bil duhovno in intelektualno globoko povezan z Brazilijo, a tudi z Lendavo, ter o drugih temah.

V reviji so tudi pesmi in odlomki iz proznih del, katerih avtorji so Béla Szomi Kralj,

Janja Magdič, Lajos Bence, Tibor Kovács-Ringó, Lidija Alt, Judit Csuka-Zagorec, Péter Pál, Olga Paušič, Bernadette

Naslovna stran revije Lindua

Pojbič in Jutka Törnár. Knjigo zaključujejo z rubriko zanimivosti, v kateri pišejo o lendavski knjižnici v času epidemije, zgodovini rokometu v Lendavi, o karanteni v očeh lendavskih dijakov in drugo. Urednik Atilla Pisnjak je v uvodniku z naslovom »Mi, vi, oni vsi« zapisal, da ugotavljajo, da Covid-19 pušča pečat v našem razmiš-

ljanju in tudi v umetnosti, o čemer pričajo tudi prispevki v aktualni številki Lindue: »Osebnost me je zelo presenetilo, da nas novi globalni skupni sovražnik ni povezal, ampak je ustvaril še večjo vrzel med ljudmi oziroma različnimi skupinami ljudi. Pričujoča številka revije je bila zasnovana v duhu zagotavljanja prostora vsem, ne glede na spol, narodnost, politično pripadnost in vero, da bi na ta način dodala dragocen kamenček v mozaik raznolikosti in mirno sobivanje v občini Lendava. V teh kriznih časih je neprecenljivo pomembno bivanje in ustvarjanje v duhu pozitivne, ustvarjalne energije – ne le zaradi prihodnosti posameznika, ampak tudi skupnosti.«

Jože Gabor

Pod Srebrnim brejgom ...

... se je znaava trausila gora, müš se naraudila. Tak se povej, gda se kaj velkoga čaka, ka se kaj na baukše vōmini, po tejm pa se nika od toga ne zgodi. V slovenskom parlamenti je opozicija za dva ministra interpelacije nut djala.

(Interpelacija=formalno pitanje ministri o njegovom deli, un ali una pa svojo politiko braniti mora.) Interpelacije v Sloveniji že trno dugo tradicijo majo. Leko povejmo, ka že je nekše fejle folkloru gratala. Najbole nazadnje sta dva ministra, zaprav una pa un interpelejra bila. Prva je na tapeto ministrica za šaule, Simona Kustec, prišla. Od vsega tistoga, zakoga volo go škejo vōminiti, njeni najvejši grej je tē, ka Slovenija v časi epidemije naboje dugo šaule ma zaprejte, najdukše v cejloj EU. Vse tau de na mlajšaj velki kvar pistilo. Nejsa se nikšne druge variante iskale kak samo tau, ka se šaule dozaprejo. Kak povejdano, eške vsefele drugo njoj očitavajo, tau tō, ka neške se v medijaj pokazati pa povedati, kak tadale. Na nacionalnom teveni TV SLO so go zaman čakali, gda so se najbolje na velke od šaulaj pa o mlajšaj zgucavali. Ja, aroganca je velka baja politikov gé.

Eške vekši majster arogance je minister za kulturo Vasko Simoniti. Njegvo interpelacijo se že dugo čakalo, zato ka kultura v Sloveniji vsebole planta, pomalek se vsküperriši. Najbole, ka opoziciji pa kulturnim delavcom v naus dé, je njegvo zapejranje nut v kabinet. Na vse iniciative skur se nej zglaslo, zmejs je samo povedo, ka njegov ministrtvo dobro dela. Povejdano rejč je nej konj gé, vsikši leko sam sebé vali. Od toga smo že pisali, ka se je s pejnizami za slovenski film zgodilo, zaprav, najprajlo. Minister za policijo ga prejk ma. Tretja interpelacija estje v lüfti visi. Za njau se je eden drugi minister pobrigo, Zdravko Počivalšek se zové. V Sloveniji so krčme že duže kak pa v Porabji dozaprejte. V nji niške ne smej, tak tau piše, tak so najbolje prejnji vküper s tejm ministrom zapovedali. Kak pa vse vküper vōgleda, ministri več valajo kak prausni lidge. Najbole za istino, minister je v krčmi biu. Nej je sam biu, z enimi lidami se je zgucavo, kak tadale po konci virusa. Depa krčme so zaprejte, niške v nji ne smej. Pa tak znaava do arogance pridemo. Minister parpovejda, ka tau nika takšnoga je nej, ka samo je vodau piu. Depa nej je vodou venej piu pa nej doma, liki v krčmi, stere za vse lidi zaprejte morajo biti. Si leko broдите, če svoj ministerski stolec tam nja? Gvüšno, ka nej. V rejsan zdravi demokracijaj bi v takšnom deli zgrabljeni politik tak včasni odišo s funkcije. Depa slovenska demokracija bole betežno kak pa zdravo živé. Vse bole zdravi pa so Slovenci. Kak vōgleda, Covid pomalek zginjava, zaprav, vse menje kaulakvrat klejma. Deleč, daleč pa je tisti den, ka bi vse nazaj normalno bilau. Vse bole pa se eno veliko pitanje čüje; mo po vsej tejm lidgé normalni ostanoli, mo leko nazaj živeli, kak smo, prva je tē beteg vōvdaro? Pitanje tadale de, na steri generacijaj de se najbolje vidlo, ka je beteg z nji naredo? Pa tau tō, stere grupe lidi do eške dugo po tejm mele finančne pa düševne probleme? Ja, v enom pitanji dosta drugi pitanj geste. Gvüšno, ka na nji gnes eške niške ne more najbolje za istino povedati, kak bau, kak de tadale šlau. Stra pa de dugo ostano, tau se vej, ka stra vō iz človeka tak brž ne odide.

Na konci pa eške neka vcejlak ovakšoga. Režiserka Katarina Rešek-Kukla je s svojim kratkim filmom Sestre bila najbaukša na festivali v Clermont-Fernadu. Té festival vala za najbolje referenčen, najvejši festival kratkoga filma na svejti. Pa té festival je tisti, s steroga se leko film kvalificjra za oskara. Filmi na njegovj pauti vse dobro želejmo.

Naš Srebrni brejg zavolo toga je trno veseli. Se pa spitala, ka je s tejni slovenskimi filmarami, ka tak dobre filme delajo, njivi prejnji pa je dojbremzjajo. Velka vola leko vse lagvo na nikoj deje, bi nam povedo.

Miki Roš

PREKMURJE

Kulturni svetek

Praznovanje slovenskoga kulturnoga svetka je bilo letos dosta ovakše kak v preminauči lejtaj, tak v Sloveniji kak v zamejstvi. Več ali manje so se vse prireditve preselile na internet. Tak je bilou tudi v lendavski občini. Župan Janez Magyar je na odri gledališke in koncertne dvorane čestito nagrajencom, steri s svojim delom na različnih kulturnih področjih širijo ime občine v širši slovenski in tudi mednarodni prostor. Priznanje župana za dosežke na področji glasbene in pevske kulture so daubili ljudski pevci in godci Gaberski mantraši, za dosežke na področji ohranjanja folklornoga ljudskoga izročila je priznanje daubilo folklorno društvo Prekmurje Lendava, priznanje za ohranjanje večkulturne podobe kraja pa društvo za ohranjanje tradicije Primorci in Istrani v Prekmurju. Za dosežke na področji glasbene umetnosti je biu nagrajeni komorni pevski zbor Vita, za dosežke na področji filmske umetnosti pa Áron Horváth Botka. Slavnostni guč je mejla lanskoletna nagrajenka Valerija Perger. V kulturnom programu so se notpokazali škoniki Glasbene šole Lendava in solistka Pia Novak, ob spremljavi Damira Soldata.

V Murski Soboti, gé je bila proslava posneta v Gledališči Park, je meu slavnostni guč umetnostni zgodovinar Janez Balažič, v kulturnom programu pa se je notpokazo Samo Budna. Penezno nagrado varaške občine za vrhunske dosežke na področji kulture je daubo Robert Inhof, umetnostni zgodovinar in dugoletni direktor Galerije Murska Sobota, plaketo za fontoške dosežke na področju kulture Tomi Bušinowski, priznanji za uspešno delo in prispevek k razvoju kulturnih dejavnosti v občini pa ARGO, društvo za humanistična vprašanja, in Vida Bukvič, športna leranca na OŠ II Murska Sobota.

Silva Eöry

Aleš Ropoša-Alexio iz Trdkove

Pesem o porabskom strici

Aleš Ropoša, steri žive pauleg Porabja, v vesnici Trdkova, mi je prva raztolmačo, kak je daubo svoje drugo ime Alexio: »Tau, leko

Aleš in njegova knjiga Novo upanje

bi pravo umetniško ime, sam daubo v cajti svojoga študija v Ljubljani. Študeru sam delovno terapijo na Zdravstveni fakulteti. Gda smo meli klinične vaje, me je tak začnila zvati ena od pajdašic, s stero sva vküper študeruala. In te so me tak začnili zvati ške drugi, tak ka sam te tau ime cujdjau tudi k svojomi profili na facebooki. In te, gda se je pokazala prilika, ka vödam tudi knjigo, sam pravo, ka de na platnicaj pisalo, ka jo je napiso Aleš Ropoša-Alexio. «Knjigo z naslovom Novo upanje je lani oktobra vödala založba Volosov hram. V proznom knjižnom prvenci mladoga Goričanca na 182 stranaj najdete 17 kratkih zgodb: »Malo več sam začno pisati leta 2017, sploy pa po tistom, ka sam zgotovo svoj študij. Te sam tudi bole začno pripovejsti pa pesmi pošilati na vsefele konce pa kraje po cejli Sloveniji, sploy pa na literarne natečaje. Tudi v Porabje sam jih poslo, tak ka san meu v zadnji dve lejtaj že neka svojih tekstov objavljenih v Porabskom kalendari. «

Aleš Ropoša-Alexio je knjige rad šteu že te, gda je ške v osnovo šaulo odo, in tau v Kuzmo. S svojo leranco slovenskoga gezika Emilijo Car, stera je bila tudi šolska knjižničarka, sta se dobro razmejla, tak ka je rad sodeloval tudi v literarnom krožki: »Povabila me je, ka sam sodeloval tudi v šolskom literarnom glasili Trobentice. V tistom cajti sam najrajši šteu pustolov-

ske knjige, kak so na primer Pet prijateljev, Novohlačniki, sledkar pa tudi knjige o Harryji Potteri. Od slovenskih pa od

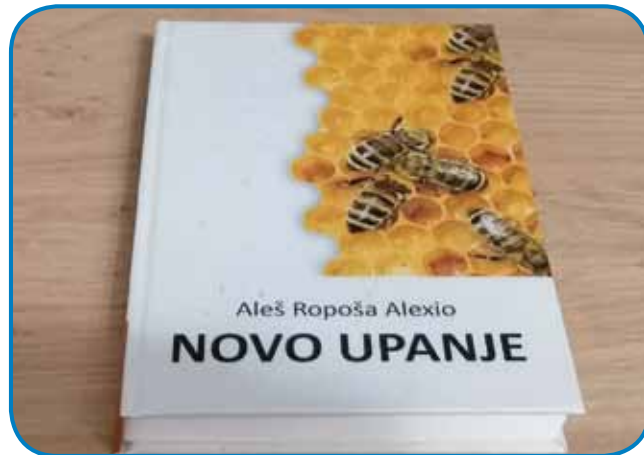
proslav, sodeloval sam tudi v programi šolskoga radia, v zadnjih dvej letnikaj sam biu tudi urednik šolskoga literarnoga glasila Utrinki. Na maturantskom plesi, na steron sam biu povezovalc programa, sam

Aleš Ropoša-Alexio rad svoje pesmi pa prpovejsti predstavlja tudi na literarnih večeraj

Slavka Pregla, steri je napiso trij knjige o genijih. Rad sam šteu tudi knjige od Janje Vidmar, pa ške od Bogdana Novaka, steri je v sagi Lipa zelenela piso o slovenski zgodovini. Tudi knjige Ivana Sivca sam trno rad šteu, ške zdaj so pri meni na brajni

predstavo tudi svojo pesem z naslovom Maturantski večer. Té dogodek mi je osto v lejpom spomini, sploy ka ga je prenešala televizija, ške zdaj pa si ga leko

polic. « Spaumni se tudi, ka je napiso kratko prpovejst v štiri stavkaj, z naslovom Kobilica in pajek. Bila je objavljena v Vestniki in tau njemi je dalo ške dodatno volau, ka je začno pisati: »V začetki so bile tau pustolovske zgodbe, stere sam premekno v naše goričke kraje. «

Po zgotoveni osnovni šauli se je vpiso na srednjo zdravstveno šaulo, stera je v Rakičani pauleg Murske Sobote. Tudi tü se je povezo s šolsko knjižničarko, Judito Kalamar, »stera me je začnila spodbujati, ka sam piso in pošilo svoje tekste na vsefele literarne natečaje. V tistom cajti sam biu tudi moderator, povezovalc

poglednem na DVD-ji. « Kak smo že napisali, je po tistom, ka je zgotovo študij, začno pa malo več pisati. V lejtaj 2017, 2018 in 2019 se je uvrsto na regijsko tekmovalanje mladih literatov Urška za severovzhodni tal Slovenije. Za črtico z naslovom Poroka dveh sestera je oktobra 2017 daubo priznanje za najbalkši zapis z etnološko vsebino na literarnom natečaju Pišimo skupaj: Poroka, steroga je organiziralo Društvo animatorjev Norma 7 iz Ajdovščine. V toj prpovejsti je opiso zdavanje staroga očo in stare matere, pa njene sestere s svojim zaročencem, stero je bilau leta 1972. Od junijuša 2018 objavlja pesmi na slovenskom pesniškom portali

pesem.si. Avgusta 2018 je s pesmijo Temna noč prišo med sedem finalistov prve izvirne slovenske podoknice in je z njo nastauo na finalnom večeri v Rušaj pri Maribori. Za kratko prpovejst Bazen je daubo knjižno nagrado. Literarni

natečaj sta avgusta 2018 razpisala knjižnica Toneta Seliškarja Trbovlje in časopis Sr(e)čno Trbovlje. S kratko zgodbo Šah mat ali Ban je mrtev pa je septembra 2019 osvojo knjižno nagrado na Zletu literarnih zavetnikov pri Sveti Trojici (organizator KGD Reciklaža).

Aleš Ropoša-Alexio rad svoje pesmi pa prpovejsti predstavlja tudi na literarnih večeraj, sterih pa na žalost zavolo epidemije zdaj nega, bar v živo nej. Kak smo že napisali, piše tudi za Porabski koledar. Lani je v njom objavo tudi pesem z naslovom Porabski stric, v steron piše o Karoli Čerpnjaki, brati svojega pradejdeka, steri se je oženo na Gorenji Senik. »Na žalost ne vemo dosta o njem, tudi nikšoga njegovoga kejpa nemamo, znamo samo tau, ka se je oženo v Porabje in je tam živo. Po tistom, ka se je granica oprla, sva šla s teto na gorenjseniško graubišče in sva najšla njegov nagrobni spomenik. Te sam zvedo letnico njegovoga rojstva pa smrti, nej pa sva našla nikše žlate. Ovači pa sam z našimi gasilci že biu večkrat pri gasilcaj v Sakalovcaj, « je na konci ške povedo sogovornik.

(Kejpa na 1. strani: Kejpa je biu napravljeni lani poleti na Trubarjevi domačiji na Rašici.)

Silva Eöry

Kejpi: osebni arhiv

Aleša Ropoše

Mesarija indasvejta

Indasvejta je vzima mesarija bila najbole pomembno delo v žitki paverski lidi. Mesariti so začnili po dnevi sv. Andraža, gda se je začno mrzel čas, pa po mesarije držale vse do

Mesar Janči, moj brat Lujzek, njegva žena Margit, moja mama pa moja tašča Roza. (v zadnjem redej); naprej smo ata pa gez s sinaum Bencenom

fašenske nedele ali fašensko-ga torka.

Tistoga časa, gda sem gez mala dekla bila, po vesnicaj je vsakša familija mejla pujčke pa drugo maro tō. Na Siniki smo vsigdar mesarili svinjē. Eno pred božičom, ka bi meli friško mesau na svetke, drugo pa prauti konci januara. Te so eške mrzle zimé bile, sōlkano (dimljeno) mesau je dobro vōzmrznilo.

Na mesarijo so se stariške že par dni prva pripravljali. Ata je v zemenici smolau vkūptrau. S poda je dojprineso čun za kaupanje (kopanjo), naužice je vōnabrūso, posaudo je vkūpnoso, aj vse pri rauki baude, da de trbelo. Mama je raje makove pa orejove reteše pa pogāče pekla. Gez sam mogla drva nositi v kūnjo pa vcuj k kotli. Brat Lujzek je ati pomagao. Pri mesariji je vsikši emo svoje delo, svojo nalogo. Naša mama je tau vse vnaprej organizirala. Na den mesarije smo rano gorstranili. Eške je kmica bila, gda je mesar prišo k iži. Naš oče je nigdar ne sto svojo svinjo sam dojmesariti, šanjaliivo go je. Zatoga volo smo iz Monoštra zvali Jančina, padaša brata Lujzeka. Za zajtrik so moški raje rete-

še geli pa čaj s palinkov pili. So se paščili k glejvi, gde nji je že dvejstaukilska svinja čakala. Eške gnauk so gutnili kupico palinke, aj bole majo mauč, aj njim svinja ne vuj-

de. Gda sem že vekša bila, sem mogla krv gorvzeti. Nej sem rada delala tau, baukše bi bilau od daleč gledati, šanjaliivala sem svinjau. Venej so moški v čuni kaupali svinjau, pucali so go pa gorpovesili na gauge pa na dvauje vsekli. Mama pa pomočnice so v kūnji krvavi šterc pekle pa getre redle. Vsakši je tau najbole čako, baukše nega kak friški krvavi šterc pa getre. Eške zdaj mi vkūpletijo sline v lampaj, kak je tisto žmano bilau!

Komaj so zeli, je že trbelo pripravlati za obed, župo pa kapūsto kūjati ino mesau pečti. Miva z bratom Lujzekom sva mogla želaudec pa klobase pucati pa prati. Tau se je meni nej vidlo, dapa nekaj je tau tō mogo narediti.

Na obed smo pa vsi vkūpsedli. Tak dosta gestija je bilau, ka je človek nej znau, ka bi vzejo, vej pa samo en želodec mamō, steri je brž puni grato.

Lejpa stara šega je bila, žlati, sausedom na kaušto nesti, če drugo nej, kapūsto pa mesau. Za blagoslov so en falat krūja nazaj poslali, aj drugo leto pa velka svinja bau. Največkrat smo mesarili pujčke prejk 200 pil.

Moški so zadvečerek špejk rezali, krvave pa mesne klobase nadejvali. Pa špejk cvrli. Flajсно so delali, ka bi zgota-učili do večerdje. Svoj gut so tō nagausti polejvali, aj ne grata sūji. Na mesarijo so Gubini oča iz Badacsonya prinesli vino, stric Francek pa iz Móra. Domanjo vino smo mi tō visgdar meli. Moškom je dobro šlau, ka so leko prebirali.

Večerdja je bila višek dneva. Na večerdjo so pozvali sausede, žlato pa fudaša, tau je bijo Laci Filax (Géček). Vsi so vkūper prišli, aj se radūjejo, dobro gejo pa pigejino spejvajo.

Mama je za večerdjo friške krvavice pa mesne klobase spekla. Gosti so z dobrim apetitom geli. Na slejdnje so čaren kafej pili z rumom. Ata je naprej prineso »Domači rum«, steroga je na mesarijo šparo. Na, gda so tau tō spili, so malo pijani gratali. Korajžno so spejvali slovenske pa vogrskse pesmi. Ata je z bratom nemške naute tō spejvo. Fudaš je njija sprvajo, na slejdnje je on že tō znau nemški spejvati. Trno dobro smo se čutili, takšno razpoloženje je bilau kak na gostūvanji.

Dobro smo se čutili, dapa delo je eške tō ostalo. Več niške nej sto špejk vōcvrejtali ali želaudec nadejvati. Gosti so domau odišli, mama je vsikšoma dala na kaušto domau nesti.

Na drugi den smo redli presbours (tlačenska), mejér smo dostafart tadali Gubinomi oči, oni so si začko za dojan napravili iz njega. Mejér so vōobrnili, gornapumpali kak luftbalon pa ga dali posi-

šiti. Oča so sūji mejér znauva zmočali pa ga tak dugo možgili, ka je meki grato. Potistim so ga z žnjauro vkūppo-

Pau svinje na gaugaj, pauleg pa brat Lujzek pa mesar Janči

tegnili pa zvezali, Več lejt so leko dojan v njem držali. Zdaj več tašo ne delajo, dapa stari starci so vse gorponūcali, nika so nej pistili na kvar. Tistoga časa eške nej bilau hladilnika. Mama je v peči mesau pekla pa v žiri (masti) tadjala za vleta. Cverke so tō v žiri tadjali, ka so nej grenki gratali. Kauže so na paudi posišili za žujco. Dosta mesa, špejka pa klobas smo okadili. Tisto je cejlo leto vōzdržalo. Na svetke smo zatok v bauti friško mesau kūpli. Tistoga ipa je v Monoštri pred mesnicov že zazrankma rano trbelo v vrsto staniti. Steri je kesno prišo, več nej daubo friškoga mesa. Te so taši cajti bili. Tak ka smo raj doma krmili pujčine, kokuški pa piščence.

Po mesariji je svinjski glejv prazen grato. Ata je vapno ta polejo pa dezinficiro glejv. Srttolejt, gda je že bola toplo bilau, so stariške kūpli male pravce. Pa se je pá vse znauva začnilo, krmili smo nji, čakali, aj zrastejo, tūčni gratajo, ka mo vzimi leko mesarili.

Margit Čuk

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Še leko žgemo

Lani vleti so v parlamenti naredli eden zakon, steri pravi, ka v ogradci, na dvauri, na sonžetaj travo, veje pa liske se od 1. januara ne smej žgati. Depa zavolo virusa je vlada popistila. Dočas, ka valajo epidemiološki predpisi, še vsikši leko nalaga. Tau je tō istina, ka tašoga reda dosta vsega nega, zato ka nalaga se najbola srttolejt pa djeseni. Te zakon je nej nauvi zakon, dotejga mau so tō bili predpisi, depa od tauga se je občina odlaučila pa bola samo vekše občine. V mali vasaj cejlak do tejsa mau se je še leko žgalo vanej, samo tau je zato povedano bilau, ka stere dneve. V porabski vasaj največkrat dvakrat, gnauk na začetki pa en den na konci kedna bilau, gda se je leko v vesi kadilo.

Zaka je te zakon nastau, bi leko pitali, vej pa dotejga mau se je tō vsigdar žgalo pa niko-ga nej mautilo, tū pa tam če sausade. Tau do potejm, če de že zakon valau, sigurno kontrolirali, zato ka te predpise je za nas Evropska unija vōpostavila. Zavolo tauga, ka na Vogrskom je spoj velki praj, tisti, steroga z očami ne vidimo, steroma se pravi, ka smog. Te smog tak nastane, ka dosta avtonov vozi na poštiji, dosta raurov se kadi, najbola pozimi pa zavolo tauga, ka lūstvo dosta vse žge vanej. Pa tū ne mislimo samo na travo pa na vejke, največ čemera s tauga pride v zrak, ka plastiko pa gumine žgejo. Tau je tisto, gda se že audalici vidi tisti fejst črni dim. Vūpajmo, ka s tejm zakonom tau tō dosegnemo, ka več nedo gumine pa vse tašo vanej žgali, ka dosta več kvara dela kak trava pa listje.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Sproščanje ukrepov

Vlada je konec minulega tedna sprejela odločitev, da je Slovenija iz rdeče prešla v oranžno fazo sproščanja ukrepov. Od ponedeljka naprej je tako spet dovoljeno gibanje med občinami in regijami, ostaja pa v veljavi omejitev gibanja med 21. in 6. uro oziroma policijska ura. Ob upoštevanju navodil za zaježitev novega koronavirusa je po novem dovoljeno zbiranje do deset ljudi.

Ta teden so se ponovno odprle tudi osnovne šole za vse učence, srednje šole pa samo za dijake zadnjih letnikov. Pouk v osnovnih šolah je organiziran v matičnih učilnicah, učenci pa jih ne smejo menjavati. Učenci malicajo v matičnih učilnicah, kosila pa morajo šole organizirati tako, da je med učenci čim manj mešanja. V zaprtih šolskih športnih objektih se za učenke in učence ne bodo smele izvajati dejavnosti, ki niso del programov vzgojno-izobraževalnega zavoda in jih izvajajo zunanji izvajalci. Delno sproščanje ukrepov je tudi na področju višjih strokovnih in visokošolskih zavodov, kjer so s spremembo odloka dovoljeni izpiti in seminarji za do deset udeležencev.

Na področju športa je od ponedeljka tudi za preostale registrirane športnike, ki do zdaj niso bili opredeljeni med izjemami, spet dovoljena brezkontaktna športna vadba. Proces športne vadbe športnikov je dovoljeno izvajati v varnih vadbenih skupinah oziroma v tako imenovanih mehurčkih. V oranžni fazi se po načrtu sproščanja odpirajo tudi nekatere dodatne servisne dejavnosti ter vse trgovine, poleg tega pa zdaj ne bo več potreben negativen izvid testa na novi koronavirus za stranke. Še naprej pa ostaja omejitev strank na velikost prostora (ena stranka na 30 kvadratnih metrov).

Za uporabo različnih storitev tistim, ki so preboleli Covid-19, in cepljenim ne bo treba več predložiti negativnega izvida testa, dovolj bo zdravniško potrjeno, da so bolezen preboleli pred več kot 21 dnevi in manj kot šestimi meseci.

Razgledi po naravi - 4.

Dobrodušni velikani v narodnem parku, 3. del

Še tretjič se ozrimo na naravne lepote Porabja in Őrséga ... V 1. delu predstavitev markantnih prebivalcev Narodnega

Divji konji se držijo bolj vsak zase

parka Őrség smo spoznavali „najbolj madžarske“ predstavnike, madžarsko sivo govedo, v 2. delu smo odkrivali zanimivosti o velikanu, poimenovanem zober ali evropski bizon (európai bölény), 3. del pa bo posvečen najbolj »ekstremnemu«
sostanovalcu zoberov v Pityerszeru, evrazijskemu divjemu konju (eurázsiai vadló) ali konju przewalskega (izg. pševalskega).

Naravni rezervat v Pityerszeru obiskujem kar pogosto, saj predstavlja opazovanje neprav vsakdanjih živali v naravnem okolju pravo sprostitiv. Narodni park je ob robu rezervata postavil zanimivo razgledno ploščad, s katere so živali še lepše vidne. Poleg zoberov so torej tu še trije evrazijski divji konji, ki z zobri niso v preveč prijateljskih odnosih. Ves čas se oboji trudijo, da se izogone bližnjim srečanjem. Ko sem nazadnje obiskala rezervat, sem imela srečo, da so oskrbniki živalim pripeljali vrečo zrnja, in sem lahko opazovala, kako se le-te obnašajo, ko se borijo za najboljše položaje pri hrani. Vse živali so ob znanem avtomobilskem zvoiku od vsepovsod drvele proti določenemu mestu in čakale. Ko je hrana bila raztresena, so zobri, morda zaradi številčne premoči, pregnali konje in se

namestili okrog zrnja. Konji so nemirno poskušali prebiti blokado, a ni šlo. Počakati so morali, da so se zobri najedli.

nadaljevanju.

Čeprav sta si zelo podobna, konj przewalskega ni prednik sedanjega domačega konja, saj se od njega, tako po videzu kot genetsko, precej razlikuje. Genetske raziskave so pokazale, da so se njuni skupni

nejša razlika med domačim konjem in konjem przewalskega je v številu kromosomov. Domači konji jih imajo 64, konji przewalskega pa 66, kar pomeni, da je razlika med različnimi pasmami domačih konjev bistveno manjša kot

Hrzajoč divji konj

predniki ločili pred približno 45.000 leti. Konj przewalskega je manjše, debelušne postave, približno tako velik kot zebra, tehta pa med 300 in 400 kg. Med najbolj opazne razlike z domačim konjem

je razlika med domačim in konjem przewalskega. Tudi po temperamentu se razlikujeta – slednji se namreč ne da udomačiti.

Zahodnjaki so konje przewalskega odkrili dokaj poz-

Konj mora čakati, da pride na vrsto za obrok zrnja

sodi griva, ki je kratka in pokončna. Glava in vrat sta temnejša, spodnji del trebuha pa svetlejši od ostalega telesa. Gobec je kratek in bel, rep je podoben oslovemu repu. Če konja bolje pogledamo, opazimo nesorazmerje v velikosti glave in trupa; glava izgleda nekako prevelika. Posebnost je tudi tanka temna črta na vrhu hrbta med grivo in repom. Verjetno najpomemb-

no; šele v 18. stoletju je John Bell, škotski zdravnik ruskega carja Petra Velikega, kot prvi zahodnjak opazil te konje na območju kitajsko-mongolske meje in to zapisal. Zahod pa je potreboval še stoletje in pol, da je vrsta bila odkrita. Leta 1879 je ruski raziskovalec, polkovnik Nikolaj Przewalskij, med vračanjem z odprave v Aziji prejel prav posebno darilo, glavo in kožo neznanega

Števanovski učenci na smučanju

konja. Darilo je poslal v pregled v Zoološki muzej Ruske akademije znanosti v Sankt Peterburgu, kjer so zoologi ugotovili, da gre za novo, do tedaj neopisano vrsto azijskega divjega konja. Vrsto so v čast ruskemu raziskovalcu poimenovali *konj przewalskega*. Znanstveniki so se odkritja zelo razveselili, saj so bili prepričani, da so vse vrste starodavnih azijskih divjih konj že izumrle.

Po tem odkritju so se številne odprave iz Evrope podale na lov za divjimi konji. Prodajali so jih po živalskih vrtovih in zasebnih zbirkah. Divje konje pa so preganjali in pobijali tudi prebivalci njihove poselitve, na eni strani zaradi mesa in kože, na drugi strani pa zaradi vedno več pašne živine, ki je potrebovala hrano in vodo. Tudi ekstremne mrzle zime in vroča poletja so pripomogla k drastičnemu majšanju števila konj v naravnem okolju. Zadnji konj przewalskega je bil v divjini opažen leta 1969 na jugozahodu Mongolije.

Skrbno načrtan program obnovitve vrste in vzreje so znanstveniki naredili na osnovi konjev iz živalskih vrtov. Skrbeli so za čistost vrste in v treh desetletjih vzgojili lepo število konj, ki so jih začeli vračati v naravno okolje, najprej v Mongolijo, na Kitajsko, v Kazahstan in v Rusijo, nekaj tudi v rezervate v evropske države. V divjini živeča populacija konjev je še vedno majhna in prostorsko omejena na majhen del nekdanje razširjenosti. Danes je to popolnoma zaščitena živalska vrsta, ki bo dolgoročno potrebovala še veliko pozornosti, da se bo ohranila. Lahko smo veseli in ponosni ter hvaležni narodnemu parku, da imamo ta edinstvena bitja tako blizu.

(Slika na 1. strani: Divja konja v Pityerszerju.)

Valerija Perger

Na števanovski dvojezični osnovni šoli se od septembra dograjuje telovadnica, predvidoma bo končana do konca februarja. V teh spremenljivih vremenskih razmerah je težko vedno pravilno izvesti pouk športne vzgoje na šolskem dvorišču.

Učiteljica telesne vzgoje ima veliko idej in vedno išče različne možnosti, da bi lahko bile te ure čim bolj raznolike in zanimive. Tako se je zgodilo, da je s pomočjo interneta našla priložnost za osnovnošolce za brezplačno smučanje.

Podjetje „Ski43 Program Non-profit Zrt.“ je objavilo oglas nacionalnega programa za približno 20 000 madžarskih šolarjev za smučanje v Eplényu. To je v Bakonyu (največji del Prekodonavskega sredogorja) med mestoma Veszprém in Zirc.

Na obrobju Eplénya so obnovljena smučišča z imenom „Intersport Sáréna“.

Smučarski raj ponuja od smučišč za začetnike (5,9 km dolgo modro smučišče) do posebej strmega pobočja (800 m dolgo rdeče in 1,2 km dolgo črno smučišče). S pomočjo snežnih topov smučarska sezona traja od začetka decembra do konca marca.

Na šoli smo takoj začeli zbirati prijave. Javilo se je 30 otrok (od 40). Potem nas je učiteljica telesne vzgoje registrirala na spletni strani v upanju, da nas bodo sprejeli, saj je zanimanje bilo veliko iz cele države. In nam je uspelo!!!

Začeli smo načrtovati: od podpisa za soglasje staršev do priprav učencev (predvsem glede na skladnost z epidemiološkimi ukrepi); od usklajevanja podatkov do naročanja avtobusa.

4. februarja ob osmi uri smo se napotili na 165 km dolgo pot. Naš avtobus s 30 otroki in s 3 spremljevalkami je prispel eno uro pred rezerviranim časom na modro parkirišče „Sáréna“. Tu nas je že čakala

vodička, ki nas je spremljala do konca programa.

Na avtobusu smo si oblekli smučarske obleke. Potem smo šli na igrišče, kjer bi sicer na

imeli prvič na nogah smučarske čevlje in smuči. Zato je bilo še posebej dobro videti, da so šli na smučišče s smučmi v rokah in so se spustili s

Števanovski učenci in učiteljice pred smučiščem v Eplényu

zasneženem terenu imeli zabavne igre, ampak brez snega so učenci lahko trenirali le na zunanjih fitnes napravah.

Po uri ogrevanja smo se podali do vhoda modrega smučišča.

smučmi na nogah.

Potem je vsak učenec dobil škatlo s toplo hrano in vroč čaj v termovki, obrok so pojedli in čaj spili na avtobusu.

Otroci so se težko poslovili od

Nekaj učencev na smučarskem tečaju

To je večji zunanji prostor. Tukaj so center učiteljev smučanja, bife, dvosedežna vlečnica, vhod na smučišče ter prostor za smučarske čevlje in smuči. Po pritrditvi smučarskih čevljev so navdušeni učenci bili pripravljani na smučarski tečaj. Učence so razdelili v tri skupine. 70 minut so bili na smučarskih progah za začetnike, kjer so s pomočjo kvalificiranih učiteljev smučanja spoznali osnove smučanja. Po smučarskih treningih smo izbirali smučarske škornje in smuči.

Naši otroci (razen enega) so

snega. Pred poznim kosilom so se še drsali na hrbtu, na trebuhu na umetnem snegu. Prijetno utrujeni in z novimi izkušnjami smo se odpravili domov.

Hvala učiteljici Marijeti za organizacijo. Hvaležna sem, da sem kot spremljevalka lahko sodelovala v tem programu.

Upajmo, da bomo kmalu lahko brez epidemioloških omejitev živeli naše vsakdanje življenje, in naslednje leto brez mask ponovno smučali.

Anica Szalay
učiteljica

... DO MADŽARSKE

Zelo so se podaljšale čakalne dobe

Pri raznih nenujnih operacijah so se zelo podaljšale čakalne dobe, saj so od 1. novembra lani v madžarskih bolnicah opravljali le nujne posege. Čeprav je vlada pred kratkim dovolila enodnevnne posege, ljudje na resnejše, načrtovane operacije čakajo tudi po več mesecev ali celo več kot eno leto.

Največ ljudi čaka na operacijo očesa, na odstranitev sive mreže. Na to operacijo povprečno čakajo ljudje 201 dan (v srednji in severni madžarski regiji po 331 dni).

Več kot 6600 ljudi čaka na vstavitve proteze za koleno. Na to operacijo se čaka 478 dni, čakalna doba pred epidemijo je bila 156 dni. Na vstavitve proteze kolka čaka več kot 5300 ljudi, prvotna čakalna doba je bila trimesečna, trenutno čakajo pacienti skoraj 13 mesecev.

Prijave na študij so potekle 15. januarja

Dijaki srednjih šol, ki želijo nadaljevati študij na visokošolskih institucijah, so se lahko prijavili najkasneje do 15. januarja do 24. ure. V postopku prijavi, v primerjavi z lanskim letom, ni večjih sprememb, je povedal na televizijskem kanalu M1 državni podsekretar, odgovoren za visoko šolstvo. Kandidati za prvostopenjski ali za enovit magistrski študij morajo imeti vsaj iz enega predmeta maturitetni izpit na višjem nivoju. Svoje prijave so lahko oddali po pošti ali po internetu. Vsak kandidat je lahko kandidiral na 6 študijskih mest, od tega na tri brezplačno. Isto univerzo in enako smer lahko kandidati izberejo dvakrat, prvič v državnem finansiranju, drugič kot samoplačniški študij. Državni podsekretar je izpostavil, da se bo visokemu šolstvu med letoma 2021 in 2026 namenilo 1500 milijard forintov podpore.

Pivo mi je najbola falilo

Feri Mešič so v Otkovci pri Furdjanini gorarasli. Gda so se oženili, te so v Varaš prišli, gde so si nauvi ram zidali. Etak je dosta ležej bilau zato, ka nej se je trbelo z buson vsikši zranjak rano v Varaš voziti. Na biciklin so vseli pa tak nagnauk so že v službi bili. Za tišlara so se vönavčili pa v fabriki Faáru so si delo najšli, gde so spoj radi delali. Kak zdaj pripovedajo, zavolo dela so v dosta taši rusagaj odli, kama bi ovak nikdar nej prišli. Eden taši rosag je Irak biu, od steroga so že nam pripovedjali, drügi pa Algerija, od tauga do pa zdaj nam pripovedjali.

- *Feri, gda pa kak se je tau zgaudio, ka so vas v Algerijo poslali delat?*

»Tau je tak bilau, ka je naša fabrika za Algerijo šaulo zidala. Taše panele smo redli, ka so je potejn odpelali, tam so je pa te vtjüpzöšrajfali. Kak so te panele pelali pa dola gora klali, več se je poškodovalo. Tau je naša fabrika v garanciji mogla vöpopravti, tak so te name sa-

li. Vseedno v Budimpešti sem na letalo vseu, prejk Talanjskoga sem se zravan v Söverno

Feri Mešič, po domanje Furdjanin

Afriko, v Algir pripelo. Tam sem mogo dvej vöre čakati, pa te je prejšo eden menši mašin, steri je name zravan taodpelo, gde sem delo emo. Algerija je fejst velki rosag, več kak dvajstrikrat vekši kak Vogrska, depa zvekšoga je vse puščava. Gda smo v Algiri na letalo vseli, je tak bilau kak gda mi na bus sedemo. Tam nas je lüstvo na ednom tjüpi stalo pa gda so prajli, ka mo se nesli, te smo goravseli, depa tam že nišnje

tam so francoški gučali. Gda smo taprišli, iščem svoj pak, depa za vruga ga ne najdem. Čakam, čakam tam, kak tisti trak tam kaulak odi, depa moj pak je nej prejšo. Ka mo zdaj delo, si mislim, naprej sem vzejo tisti papir, gde je dola bilau napisano, kama sem üšo delat, pa oni so te gorapozvali prejdnjoga. Tisti je prejšo z avtonom pa smo se nazaj v Algir pelali, zato ka paki so tam ostali. Vejš ka, dja tisto paut nikdar ne pozabim, tristau kilometrov smo se pelali, depa po taši planinaj smo se vozili, ka sem vse straj emo. Dočas sem dja tau mislo, ka je Algerija raven, pa zvekšoga je tak, depa ranč na taum tali so planine. Dostakrat stau mejterske globine so bile, kak je paut üšla, depa tam ene grajke nej bilau. Gda smo taprišli na letališče, še prvin ka bi začnili spitavati, ka gde je moj pauk, že audalič smo ga zaglednili. Vrkar na traki se je moj pak na samom tam vtürijo kaulakvrat, tak mislim, te že več kak pau dneva, pa nišnje ga je nej odneso. Dja sem taušo lopau, moj pak sem dolavzejo pa nišnje nikanej pito, ka sto sem. Tak ka velko srečo sem emo, ka nišnje ga nej odneso.«

- *Gda ste nazaj prišli?*

»Samo drügi den, vnoči smo se nej pelali, kak šofer pravo, tašoga reda je fejst navarno, zato ka dosta šoferov spoj naglo vozi še tam tö, gde je vauska pa nevarna paut. Tak ka te zavolo tauga smo v ednom hoteli prespali pa te samo zaranka smo se nazaj pelali.«

- *Kakšni rosag je Algerija bila tistoga reda?*

»Vejš ka, nebesko srmaški, tam se mlajšom nika drügo nej mogo tjöjpiti, samo eno kamelo. Istina, ka nej smo v velkom varaši bili, depa tak prazne police sem nin nej vido še, kak so tam bile. Gda sem pri mesari odo pa sem zagledno, ka mesau v tistoj vročini vanej visi pa je puno miije, na, s tistoga mesa bi za niše pejneze

nej djo. Istina, vodau sem tö iz glaža pijo, zato ka tista voda je nej za naš žalaudec bila.«

- *Kakšno djesti je bilau tam?*

»Najbola samo birkino (ovčje) mesau pa zelenjava, depa dja sem nej prebrani, dja vsigdar vse zejím, ka predmé dejejo. Z daumi sem zato tü neso, župo inštantno, konzerve pa kaj tašo.«

- *Kak je bilau delo?*

»Gde se je zidala tista šaula, je tašo mesto bilau, gde je kaulakvrat spoj nikanej bilau, samo sonžet. Daubo sem eden kontener pa te v tistom sem živo eden mejsec, zvün mene tam nikoga nej bilau. Sprvoga sem se bojo, ka baude, če v noči stoj tapride, še telko nemo vedo njemi povedati, ka dja tam delam. Drügi den zaranka je prejšo prejdjen, on je tapravo pa pokazo, stere panele trbej vöpopravti, tau je skur 15 kamionov panelov bilau. Daubo sem gumičizme, tau so prajli, ka te mujs moram nücati, zato ka dosta škorpionov geste. Zvün tauga se še daubo štiri lidi, steri so tam mena pomagali zdigati pa obračati, dja sem samo telko dela emo, ka je nej dobro bilau, tisto sem vöpopravo. Sprvoga smo se spoj nika nej razmili, bola

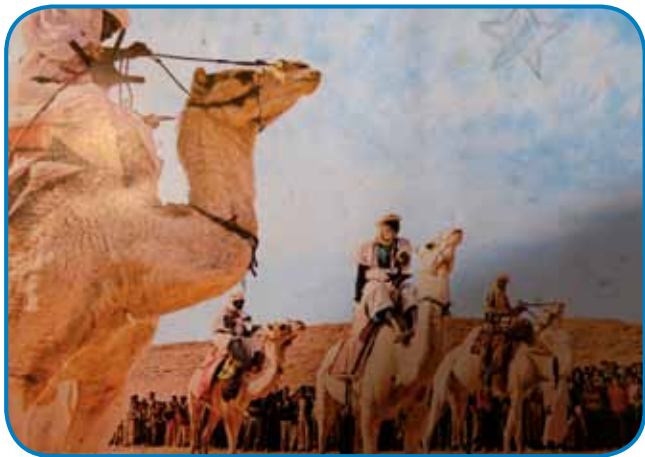
do mene so se vsigdar pošteno obnašali, tak ka niše nevolé je nej bilau med nami. Najbola lagvo je tau bilau, gda smo zadvečerek taknjali delo, potistim sem vsigdar sam austo, gda so delavci odišli. Že sem nej vedo, ka aj delam, cejlo krajino sem pejški gorazopodo. Dočas ka smo z delom zgotauvili, telko sem se navčo francoški, ka je najbola potrebno bilau sem znau prajti pa prositi. Tak sem si te pomalek spoznance spravvo, če samo par rejči, depa človej je že znau pripovedjati, nej je bejo tak na sama.«

- *Vraučje je bilau?*

»Vodne je vraučje bilau, depa name je tau nej mantralo, zato ka dja rad mam vročino. Nauči so spoj nej bile vraučje, bole bi pravo, ka hladne so bile, zato ka se je luft zavole dolarazhlado.«

- *Gda ste zgotauvili z delom, po večeraj ste kakšno pivo ali vino kaj spili?*

»Nika nej, zato ka tam alkohola spoj nej bilau. Tau je mena falilo, zato ka nej si mogo nikan nej, ka bi nutraseu, ka bi kaj spijo. Gda sem se z letalom domau pelo, prvo ka je bilau, ka sem proso edno pivo. Vse drügo je za šenki bilau, depa za pivo je plačati trbelo, depa name je tau te spoj nej briga-

Kejp iz puščave v Algeriji

moga vöposlali v Algerijo, tau je bilau leta 1983.«

- *Tau je nej bilau leko delo.*

»Nej, najbola zato, ka sem nej vedo niše drüge djezike, samo vogrski pa slovenski, tam pa malo je tisti, steri bi tau razmi-

nikanej gledo, nej dokumente pa tau tü nej, ka maš pri saba.«

- *Nej ste se bojali, gda se je mašin v luft zdigno?*

»Dja sem se samo od tauga bojo, kak se tam sporazmejm, kak do me razmili, zato ka

»Prejk takši brgavau smo se vozili«, pravi Feri

samo kazali eden drügo-ma. Depa lopau pomalek, vsikši den sem se več francoški rejči navčo. Dobro vejn, ka prva rejč je »pöti« bila, tau zato vejm, ka so tak pitali, če mam mlajše. Kak dja do nji, tak oni

lo, tak žmano sem vejn pivo še nikdar nej spijo kak tam na letali.

(*Kejp na 1. strani: Feri Mešič se rad spomina svojoga dela v dalešnji rosagaj.*)

Karči Holec

Od Gorenjoga Senika do Garbolca - 24.

GDE DONAVA NA PRAVO ZAVINE

Če nekak nema zavolé cajta, je baukše, ka se ne napauti v *Szentendre*, vej se pa v malom »varaši umetnikov« pauleg Donave leko španceřamo duge võre. Mesto je svoje ime dobilo po apoštoli svetom Andraži, v njega je inda svejta prišlo več tihinski lüstev. Gda so Törki na konci 14. stoletja prejkvzeli Srbijo, je začnilo vsikdar več »Racov« bežžati

pelamo z malim cugom, v muzeji pa nutpokažejo vsefelé ljudske šege ranč tak. (Na risauske svetke majo Porabski Slovenci šegau tam zašpilati borovo gostüvanje.)

Slejdnje cajte se dosta guči od toga, ka v Budimpešti prej zamazano vodau z Donave pigéjo. Tau pa je nej istina: v glavnom varaši s pipe tista či-sta voda võtečé, štera na otoki

četverica«. V stari papéraj piše, ka so ženo krala Karla Roberta vračili z »življenjskov vodau vogrske kralice«. Tau vrastvo so žgali z vina pa rožmarina, zatok brodimo, ka je bila prva madžarska palinka. Če štoj má volau, leko pejški splezdi na vreje brega in kaulipogledne z »više-grada«. Gda se nazaj dojspisti, ga čaka »Šalamonov törem«, v šteroga pa so v istini nikdar nej zaprli krala Šalamona. Ednoga eričnoga roba pa je donk emo: romanarskoga grofa Drakulo ali s pravim imenom Vlada Tepesa. Ranč tak pri novej toga bregá stogi kraleska palača, štero je v renesančnom štíluši dokončo krau Matjaš.

Skoro vsakši, šteri rad pejški odi, bar gnauk gorpoiške bližanjo grabo »Rám« pod višegradskim bregaum, štero je võzdumbala divdja voda. Na ednom sausednom bregej pa se leko v zimskom cajti skijamo tö, de se pa vleti tö splača gorsplezditi, vej se pa od tistec najlepše vidi visiki grad vogrski kralov. S tistoga bregá se leko v dolino spistimo z bobom ranč tak, spodkar pa se leko odpelamo do *Pilismaróta*, na šteroga slobaudnom štrandu se lüstvo že od 1930-í lejt rado kaupa v Donavi.

Če se od tistec napautimo prauti *Esztergomi*, vidimo eden orijaški križ nad Donavov. Pred več kak dvejstau lejtami ga je dau postaviti eden domanji človek, ka bi prtíu donavskim šiftarom, aj se bole bogijo Bogá. Prausno lüstvo pa je võrvalo, ka če štoj mrzlico má, more gnauk kauli križa titi in ozdravi.

Gda se pomalek približavamo »zibeli Vogrske«, že audaleč vidimo »katedralo z dvöma orama« ali »orijaškoga požaka« - kak ništerni zovéjo baziliko. Najvekša cerkev na Madžarskom je visika djenau stau mejterov, znautra pa si leko poglednemo najvejši oltarski kej, šteroga so na-

malali na edno samo platno. Od leta 1991 v baziliki počiva nekdešnji knezoškof József Mindszenty, k šteroma grobi prihaja trnok dosta katoličanjski prauškarov. Pod gradskim bregaum so v 19. stoletji võskopali edno veuko zamenico, v šteroj nutpokažejo vina z dvanajset vinski krajin stare Vogrske. Tam želejo popularizérati domanjo vinsko kulturo, zatok mamó

Vse zidine v starom tali varaša nosijo pečatline zgodovine. Če nas briga, si leko poglednemo Muzej Donave, v šterom najdemo več kak gezero nap (zemljevidov) o vodaj in dosta šiftovi maket. Leko pa se odšpanceřamo do nekdešnje vikend iže Mihály Babitsa, gde so poeta gorpoiskali skoro vsi kolejgarge od novin Nyugat

»Glava, mati in leranca madžarske Cerkve« - piše na baziliki v Esztergomi, štera je najvejša cerkvena zidina v rosagi

na Vogrsko - v trej stolecjtaj vküper kauli 50 gezero lüdi. Cerkev »Beograda« je katedrala pravoslavna pušpeka v Szentendri, štero so zozidali pribežžniki s kisnejšoga srbskoga glavnoga varaša. Zidina je središče ortodoksnoga cerkvenoga žitka, na njenom gračenki počiva eričen srbski ljudski muzičar Tihomir Vujičić. Baročna cerkev »Blagovestenska« pa stogi v tistom tali varaša, v šterom je inda svejta dosta Grkov živeló.

Szentendre je poznani kak varaš umetnikov tö, v njegvi muzejaj si leko poglednemo dela gnešnji pa starejši majstrov. Dva najbolje eričniva med njimi sta venak molar Károly Ferenczy pa keramičarka Margit Kovács.

Pauleg poti prauti Višegrádi najdemo eričen Škanzen. V etnografskom muzeji pod milim nebom nas čakajo stare paverske iže z osem vogrski krajin, v ramaj najdemo indašjno poištvo tö. Od edne skupine kuč do drüge se leko

pri Szentendre gor z zemlé privré. Na té otok pela samo eden maust - pri vesnici *Tahitótfa* -, v drüge vesnice leko prejk Donave pridemo samo s trajekti (kompok). Lübiteli madžarske literature dobro poznajo ime *Leányfalu*, vej so pa v tistoj vési vile küpili erični pisateli, med njimi Zsigmond Móricz.

Donava nad Budimpeštov zavine na pravo, tau lejpo krajino vogrski »Dunakanyar« zovéjo. Leko povejmo, ka so tam stvaurili rosag: v krajini se je naraudo krau sveti Števan, tam so postavili center krščanjske madžarske države. Krali so se kisnej z Esztergoma prejk v *Višegrád* spakivali, šteri je zavolo toga eške lepši grato.

V tom varaši stogi več gradov, štere so začnili zidati v 13. stoletji, njegvo ime pa prihaja s slavski gezikov. Tam so se leta 1335 srečali vogrski, češki pa polski krau, zatok eške gnes zovéjo skupnost štiri srednjeevropski rosagov »višegrajska

Če je Szentendre lada s kinči, je njegvi Glavni trg s trgovskim križom pa Blagovestenskov cerkvov eden najlepši džundžov

mogaučnost dobre kraple koštavati tö.

Gda võ z bazilike staupimo, si leko bole djenau poglednemo maust Marije Valerije, šteri mesto (znauvič) povezuje s sausednim Štúrovim (Párkány) na slovaškoj strani. S té perspektive vidimo Esztergom na papérni penezaj za deset gezero forintov, šteri majo na drügoj strani portret svetoga Števana.

Če se spistimo k novej gradskoga bregá, pridemo v baročni tau varaša. Tam najdemo erično Biblioteko, v šteroj držijo kauli 180 gezero knjig pa eške 250 gezero drügi dokumentov, med njimi kodekse. V bližanjoj palači živé pa dela primaš, prvi človek madžarske katoličanjske cerkve, muzej v zidini pa má venak najbolje bogato zbirko zvün Budimpešte. Štiristau lejt stara törska molilnica v Esztergomi je tista džamija, štera je bila najbolje daleč od središča osmanskoga rosaga Istambula.

(in se podpisali na stenau).

Na strelišči zvün varaša nutpokažejo spomine na bejdvej svetovnovi bojni, leko se pa spistimo v eden stari bunker ranč tak. Tam pauleg so pokopani tisti bojni robi, šteri so mrli v nekdešnjom tabori. Eden drügi lager je stau od leta 1953 v bližanjoj vesi *Csolnok*, gde so mogli v rudniki delati politični robi. Vekši sausedni varaš *Dorog* pa je biu dvej stoletji eričen po svojom kulni, njegvo rudarsko tradicijo in škéri leko spoznamo v varaškom muzeji.

Krajina »Dunakanyar« je takša, kak liki bi si tam dali randevu bregauvege pa voda. Naravne lépote, zgodovinski spomeniki in umetniška dela obečavajo vsikšoma takše spomine, štere dugo nede pozabo. Pa so eške pauleg glavnoga varaša tö ...

-dm-

foto: mtu.gov.hu in pixabay.com

IN NE VPELAJ NAS VU SKIŠAVANJE

Stare knige pripovedajo, ka je **sveti Siegfried (Szent Siegfried)** prvo polovico svojoga žitka preživo v ednom klauštri v Englandi v 11. stoletji. Biu je zreli možak - lekar že pūšpek -, gda ga je srečo krščanjski norveški krau sveti Olaf II. Té je sto znauvič pridobiti svojo lüstvo za Kristoša, zatok je Siegfrieda pazvo v svoj rosag.

Norvežani so že prva bili krščeni, samo ka so se povrnali k poganskim navadam. Gda je Kristoša vora v Olafovom kralstvu pá začnila cvesti, se je Siegfried napauto na Švedsko, ka bi tam tō začno svoj misijon. S sebov je vzeu svoje tri nečake (unokaöcs) in na djuji rosaga postavlo šatore, gde je talo oltarsko svestvo.

Siegfrida so lidgé radi meli, eške švedski krau (z gnakim imenom) Olaf se ma je prišo poklonit, gda je čüu za njega. Poslüno je včenjé pūšpeka in se dau s cejlím svojim dvaurrom okrstiti. Če rejsan so Siegfrieda na dosta mejstaj čestili, so ga vnaugi odürdjavali tō. Gda je oznanjo evangelij na söveri rosaga, so pogange vmorili njegve tri nečake. Gda je pūšpek zvōdo, ka je krau morilce na smrt osaud, ga je proso, aj jim dá milost. S tauv lübezno do neprijatelov je dosegno, ka so se na Švedskom eške vnaugi odlaučili za krščanjsko vōro. Ime Siegfried v germanski gezikaj znamenüje »mér po zmagi«, toga svetnika držijo za patronuša Švedov. Njegli den svetimo **15. februara**.

Jeož je svoje vučenike dugo

pripravlo na tau, ka ga židauovski voditeli zgrabijo in ga dajo vmoriti. Pravo pa jim je, ka na nji tō tau čaka, zavolo njega de »brat brata, oča pa siná v smrt pošilo«. Ta Kristošova napauved je istina gratala v življenji **svete Julijane (Szent Julianna)** tō, štero je poganskim birauvom

Siegfrieda največkrat namalajo z glavami trej nečakov v rokej - leko ga pa vidimo kak pūšpeka tō, šteri prosi milost za njine morilce

prejkdau njeni oča.

Julijana se je naraudila v 4. stoletji v Nikomediji blüzi Carigrada, česti go Cerkev na Vzhodi in Zahodi tō. Njene zemelske ostaline so že rano prejk v Napolj odnesli, od tistec pa v 6. stoletji po cejlj Evropi. Njeno ime so stariške v dosta rosagaj radi davali svojim čeram, štere svoj den svetijo **16. februara**.

Stariške Julijane so bili pogange, una se pa je na skrivma, že v mladi lejtaj dala okrstiti. Gda je zadobila osemnajset lejt, go je sto oča oženiti z bogatim mladencem Elevzijom. Julijana bi se podala za tau, če bi mladoženec gorvzeu vōro v Kristoša, tisti pa je o tejm zavolo svoje državne službe nej sto čüti. Mladi moški je začno svojo bodaučo snejo nagačavati oprvim z lejpimi rečami, aj pozabi na svojo vōro. Julija-

na pa je velejla: »Če se ti bogiš smrtelnoga cesara, kak aj ge zatagim vōkivečnoga Krala?« Elevzij go je dau graubo mant-rati, de je pa una vōdržala do slejdnjoga. Po njenoj peldi se je dosta lüdi spreobrnauo, de so pa vsejm - vküper z Julijanov - krajsekli glavau. Legenda pripovejda, ka se je ta svetnica v vauzi dosta korila s Šatanom. Zaman pa se gi je zapelivec pokazo v kejpí angela, ga je una spoznala. Julijano prosijo za pomauč porodnice in küžni betežnicke.

Baug po čüdni potaj zové lidi, ka bi ojdli za njim. **Sveti Konrad iz Piacenze (Szent Konrád)** je Bože pozvanje daubo na ednom djajanji, gda je nej biu zavolé skrbilivi. Zavolo svoje hibe je mogo živeti v globkój pokauri.

Konrad je biu doma na sövernom Taljanskom, naraudo se je v bogatoj držini v 14. stoletji. Slüžo je v sodačiji in živo v lejpom zakoni z ženov. Rad je odo na djajanje, gnauk se pa ma je edna divdja stvarina skrila v gausto grmauvdje. Djagar je tau trnje gorvužgo, s toga pa je grato graubo veuki odjen v lesej. Konrad je zbejšo in se skriu v varaši.

Mestni stražarge so zgrabili ednoga srmaka in ga tačas mantrali, ka je pripozno, ka je un gorvužgo gauščo. Zatok so ga na srmrt osaudili. Gda je Konrad tau zvōdo, je odišo k varaškim glavačom in jim pripozno, ka je un kriv. Vzeu je slobaud od svetá in začno živeti v pokauri. Z ženov sta odala svojo imanje in vōpláčala škodo v lesej. Una je stau-pila med klarise, Konrad pa med frančiškane. Tistoga ipa je emo petdvajsti lejt.

Za en malo je zapüsto svoj klaušter v Piacenzi in se napauto na prauško v Romo. Kisnej se je na Siciliji spravlo z betežnikami in srmakami, končno pa se je odlaučo za sigurno samočo. Na ednom

bregej - šteri gnes nosi ime po njem - je najšo edno djamo, v šteroj je do smrti živo kak pūščavnik. Dostakrat si je želo nazaj v komaut žitek, mantralo ga je skišavanje, šteroga je oblado s postom in pokaurrov.

Konrad je tak živo tresti lejt, eške polonje od svoje miloš-

Sveta Julijana je v vauzi tačas mantrala Šatana, ka je pripozno, kak je za grej napelo grejšnike od Eve do Judaša Iškarjota

čine je vsikdar raztalo. Ranč tak kak sveti Francišek Asiški, je un tō rad emo ftiče, s šterimi se je dosta pogučavo. Zatok ga na kejpaj vidimo kak barata na srejdí ftičjoga šerega, ki ma spejva. Za patronuša ga držijo djagarge, njegli den držimo **19. februara**.

Prva polovica 11. stoletja je bila žmetna za Mater Cerkev: na papeškom tronuši so sejdli člani takši nemešnjaški držin, štere so se nika nej brigale za pravo znamenje apostolske službe. Vōrski in moralni žitek sta na nikoj prišla, zaman so vnaugi probali red napraviti.

Za obnauvo Cerkev je trnok dosta včino **sveti Peter Damiani (Damiáni Szent Péter)**, šteroga je mati v detinski lejtaj taličila. Oprvim je živo pri ednom brati, šteri je maloma

svinjskoma pastéri samo lagvo gesti davu. Kisnej ga je dau vōnavčiti drügi brat Damijan, šteri je biu plebanoš. Peter je gorvzeu njegvo ime in opro svojo šaulo, s šterov je dobre peneze slüžo.

Za en malo se je zbojo od skišavanja bogastva, zatok je raj odišo v klaušter. Na začetki je biu preveč siguren sam s sebov, s šterim si je na nikoj djau zdravdje. Gda je grato prejden samostana, je svojim baratom naprejšpiso zlato srejdno paut. Želo je prenauviti Cerkev, zatok je začno pisati pisma papežom. Pápa Števan IX. je Petra imenüvo za kardinala, un pa je tau slüžbo oprvim nej sto vze-ti. Gda je donk prišo v Romo, je začno tak go-

reče popravlati hibe Matere Cerkev, kak je prva prenavlo svoj benediktinski red. Zmejs pa je vsikdar proso, aj ma dopistijo, ka se povrne v svoj klaušter. Končno je papež Aleksander v tau nutprivolo, gda pa je biu na pauti domau, je v zimskom vrejmeni mrzlico daubo. Njegli den držimo **22. februara**, en den po datumi, gda je leta 1072 zapüsto té zemelski žitek.

Sveti Peter Damiani je napiso dosta teološki knjig, depa svete pesmi pa molitve ranč tak. Biu je eden od cerkveni učitelov, na kejpaj ga vidimo s knjigami, bičom, križom ali mrtvečov glavauv. Čestijo ga kak pomočnika prauti glavoboli.

-dm-
ilustraciji:
Szilveszter Bartkó

PETEK, 19.02.2021, I. spored TVS

6.20 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 9.05 Zimski počitniški program, 11.00 Strasti, TV-nadaljevanka, 11.30 Vem!, kviz, 12.00 Globus, 12.30 Točka preloma, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 TV-izložba, 13.50 Vladivostok, novi ruski eldorado, francoska dokumentarna oddaja, 14.45 TV-izložba, 15.00 Prislunhimo tišini, izobraževalno-svetovalna oddaja, 15.15 Mostovi - Hidak, magazinska informativna oddaja, 15.55 Danin dinosvet: Izkopavanje zgodovine - Dinomit, kanadska otroška nanizanka, 16.15 Varuška nindža, nizozemska nadaljevanka za mlade, 16.40 Infodrom, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Premagajmo covid 19, 17.55 Duhovni utrip, 18.10 Bacek Jon, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Oktet Planika 2020: 40 let delovanja, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Kinoteka, francosko-italijanski film, 1.00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.25 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.20 Napovedujemo

PETEK, 19.02.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 7.50 Videotrak, 8.45 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 9.35 Alpsko smučanje - svetovno prvenstvo: veleslalom (M), 1. vožnja, 10.25 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (Ž), 12.15 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 13.05 Alpsko smučanje - svetovno prvenstvo: veleslalom (M), 2. vožnja, 14.30 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (M), 16.25 Alpsko smučanje - svetovno prvenstvo: veleslalom (M), 17.50 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 18.15 Koncert skupine Manouche, Stisn Se K men, 20.00 Ko spregledaš, ameriški film, 21.45 Danska: do kod seže strpnost?, francoska dokumentarna oddaja, 22.40 Zadnja beseda!, 23.25 Alpsko smučanje - svetovno prvenstvo: veleslalom (M), 0.50 Videotrak, 1.45 Info kanal

SOBOTA, 20.02.2021, I. spored TVS

6.15 Kultura, Odmevi, 7.00 Otroški program: Op! 10.30 Infodrom, 10.45 Varuška nindža: Ni gal, nizozemska nadaljevanka za mlade, 11.15 TV-izložba, 11.30 Tarča, 12.40 NaGlas! 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 13.50 TV-izložba, 14.05 Znanost o virusu, pogovorna oddaja, 14.25 Na kratko: Motnje razpoloženja, 14.35 Prislunhimo tišini, izobraževalno-svetovalna oddaja, 14.50 Citarum, najbolj onesnažena reka na svetu, francoska dokumentarna oddaja, 15.45 TV-izložba, 16.00 Slovenski magazin, 16.30 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Ambienti, 17.45 Zadnja beseda! 18.35 Ozare, 18.40 Vrtna prigrada, risanka, 18.57 Dnevnik, Sobotni Dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 20.00 Joker, kviz, 20.50 Kaj dogaja? 21.20 Tanek led, koprodukcijska nadaljevanka, 22.10 Poročila, Šport, Vreme, 22.35 Dvojna življenja, francoski film, 0.20 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.50 Dnevnik, Sobotni Dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 1.40 Napovedujemo

SOBOTA, 20.02.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Videotrak, 7.00 Najboljše jutro, 7.55 Spomini: Malči Jakša - Miša, 9.45 Alpsko smučanje - svetovno prvenstvo: slalom (Ž), 1. vožnja, 11.30 Biatlon - svetovno prvenstvo: štafeta (Ž), 13.15 Alpsko smučanje - svetovno prvenstvo: slalom (Ž), 2. vožnja, 14.45 Biatlon - svetovno prvenstvo: štafeta (M), 16.25 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski tek, sprint - klasična tehnika, 18.10 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki, mešane ekipe, 20.00 Prihaja Harold, norveški film, 21.30 Zvezdana: Tvoja Moja, 22.20 Iztok Mlakar, koncert, 0.20 Alpsko smučanje - svetovno prvenstvo: slalom (Ž), 1.25 Videotrak, 2.20 Info kanal

NEDELJA, 21.02.2021, I. spored TVS

7.00 Živ žav, otroški program, 9.30 Danin dinosvet, kanadska otroška nanizanka, 10.00 Sveta maša, prenos iz mariborske stolnice, 11.05 TV-izložba, 11.20 Ozare, 11.25 Obzorja duha: Celostna ekologija, 12.00 Ljudje in zemlja, 12.45 Zelena generacija/Young Village Folk, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Oktet Planika 2020: 40 let delovanja, 15.05 V varnih rokah, francoski film, 17.00 Po-

ročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Vikend paket, 18.40 Šola za pošasti, risanka, 18.50 Mali Timotej, risanka, 18.57 Dnevnik, Politično s Tanjo Gobec, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20.00 Primeri inšpektorja Vrenka, slovenska nadaljevanka, 20.55 Intervju, 21.40 Poročila, Šport, Vreme, 22.05 Teater glasbe, dokumentarni film o glasbeniku in igralcu Iztoku Mlakarju, 22.50 Trije obrazi plesne skupine Kazina, 23.00 Navdih klasične: Harfistka Anja Gaberc (Claude Debussy, Mesečina), 23.10 Dnevnik Slovencev v Italiji, 23.35 Dnevnik, Politično s Tanjo Gobec, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 0.30 Napovedujemo

NEDELJA, 21.02.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Videotrak, 6.45 Duhovni utrip, 7.00 Premagajmo covid 19, 7.35 Glasbena matineja, 7.55 Mogočni Misisipi, potopis, 9.00 Ambienti, 9.45 Alpsko smučanje - svetovno prvenstvo: slalom (M), 1. vožnja, 11.20 Zaključna oddaja o svetovnem prvenstvu v biatlonu na Pokljuki, 12.15 Biatlon - svetovno prvenstvo: skupinski start (Ž), 13.15 Alpsko smučanje - svetovno prvenstvo: slalom (M), 2. vožnja, 14.55 Biatlon - svetovno prvenstvo: skupinski start (M), 16.30 Nogomet - državno prvenstvo: Aluminij : Olimpija, 22. kolo, 18.55 Videotrak, 19.50 Žrebanje Lota, 20.00 Čudovita zgodovina smučanja, francosko-švicarska dokumentarna oddaja, 20.55 Bollywood - največja filmska industrija na svetu, britanska dokumentarna oddaja, 21.55 Vikend paket, 23.10 Kaj dogaja?, 23.40 Biatlon - svetovno prvenstvo: skupinski start (Ž), 0.20 Biatlon - svetovno prvenstvo: skupinski start (M), 1.00 Videotrak, 1.55 Info kanal

PONEDELJEK, 22.02.2021, I. spored TVS

6.30 Utrip, Zrcalo tedna, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 9.05 Zimski počitniški program, 11.00 Strasti, TV-nadaljevanka, 11.30 Vem!, kviz, 12.05 Intervju, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Primeri inšpektorja Vrenka, slovenska nadaljevanka, 14.25 TV-izložba, 14.40 S-prehodi: Ministrica dr. Helena Jaklitsch, Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, 15.15 Rojaki, oddaja o zamejcih, 15.30 Dober dan, Koroška, 16.00 TV-izložba, 16.15 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Mestne promenade: Kamnik, dokumentarna serija, 17.55 Na kratko: Dolgčas, 18.00 Neško, risanka, 18.10 Simon: Oponašalec, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 21.00 Studio City, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Pisave: Borut Kraševac, Ana Schnabl in Sarival Sosič, 23.30 Glasbeni večer, 0.30 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.55 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.50 Napovedujemo

PONEDELJEK, 22.02.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 10.30 Videotrak, 11.40 Obzorja duha: Celostna ekologija, 12.30 Dobro jutro, 14.20 Prislunhimo tišini, izobraževalno-svetovalna oddaja, 14.40 Zadnja beseda!, 15.40 Iskalca, dokumentarni film, 17.10 Ljudje in zemlja, 17.50 Zelena generacija/Young Village Folk, 18.00 Na koncu ceste, dokumentarni film, 19.00 Nogomet - evropska liga, 19.25 Videotrak, 20.00 Mogočni Misisipi, potopis, 20.50 Dediščina Evrope: Brecht, koprodukcijska nadaljevanka, 22.30 Po poteh sužnjeva: Od 1789 do 1888: Nove meje suženstva, francoska dokumentarna serija, 23.25 Talenti, kratki igrani film AGRFT, 23.55 Alpsko smučanje - svetovno prvenstvo: slalom (M), 0.55 Videotrak, 1.55 Info kanal

TOREK, 23.02.2021, I. spored TVS

6.20 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 9.05 Zimski počitniški program, 11.00 Strasti, TV-nadaljevanka, 11.30 Vem!, kviz, 12.00 Tednik, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Severna obzorja (I.), ameriška nadaljevanka, 14.25 TV-izložba, 14.40 Duhovni utrip, 14.55 TV-izložba, 15.10 Kanape - Kanapé, oddaja za mlade, 15.40 TV-izložba, 15.55 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Premagajmo covid 19, 17.55 Kalimero: Metuljev učinek, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Nikoli brez tebe, Louna, francoska nadaljevanka, 20.50 Bitka za Hongkong, britanska dokumentarna oddaja, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Spomini: Malči Jakša - Miša, 0.40 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.05

Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.00 Napovedujemo
TOREK, 23.02.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 10.30 Videotrak, 11.30 Dobro jutro, 13.20 Slovenski magazin, 14.00 Pisave: Borut Kraševac, Ana Schnabl in Sarival Sosič, 14.30 Fani Okič: Polepšali ste mi dan, dokumentarni film, 15.40 Avtomobilnost, 16.25 Kaj dogaja?, 17.10 Joker, kviz, 18.00 Intervju: Mary Wilson, 18.50 Videotrak, 20.00 Kongo: milijonarji kaosa, francoska dokumentarna oddaja, 21.00 Balada o pilotu, češki televizijski film, 22.45 NaGlas!, 23.05 Nogomet - državno prvenstvo: Aluminij : Olimpija, 0.45 Videotrak, 1.50 Info kanal

SREDA, 24.02.2021, I. spored TVS

6.20 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 9.05 Zimski počitniški program, 11.00 Strasti, TV-nadaljevanka, 11.30 Vem!, kviz, 12.00 Studio City, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Severna obzorja (I.): Indijanska pamet, ameriška nadaljevanka, 14.20 TV-izložba, 14.35 Osmi dan, 15.10 Rojaki, oddaja o zamejcih, 15.30 Mostovi - Hidak, magazinska informativna oddaja, 16.00 TV-izložba, 16.15 Male sive celice: OŠ Franja Malgaja Šentjur in OŠ Šmarje - Sap, kviz, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Tipično slovensko: Kranjska klobasa, izobraževalno-dokumentarni film, 17.55 50 knjig, ki so nas napisale: Prežihov Voranc: Solzice, 18.00 Zmedi gre v Zakajzato: Umivanje, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Polsestra, slovenski film, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Profil, 23.40 Tipično slovensko: Kranjska klobasa, izobraževalno-dokumentarni film, 0.05 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.35 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.30 Napovedujemo

SREDA, 24.02.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 7.45 Videotrak, 8.35 Kanape - Kanapé, oddaja za mlade, 9.10 Premagajmo covid 19, 10.00 Sveta maša, posnetek iz mariborske stolnice, 11.10 Dobro jutro, 12.55 Ambienti, 13.40 Vikend paket, 15.15 Nogomet - državno prvenstvo: Olimpija : Domžale, 17.45 Nordijsko smučanje - svetovno prvenstvo: smučarski skoki (Ž), kvalifikacije, 19.00 Videotrak, 19.50 Žrebanje Lota, 20.00 Sergej Lifar ali revolucija plesa, francoski portretni film, 21.00 Moje mnenje, 21.55 Umori na podežlju (XX.): Smrt malih cekinčkov, britanska nanizanka, 23.30 Šport, 1.00 Videotrak, 1.55 Info kanal

ČETRTEK, 25.02.2021, I. spored TVS

6.20 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 9.05 Zimski počitniški program, 11.00 Strasti, TV-nadaljevanka, 11.30 Vem!, kviz, 12.00 Moje mnenje, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Severna obzorja (I.): Soapy Sanderson, ameriška nadaljevanka, 14.20 TV-izložba, 14.35 Slovenski utrinki, 15.05 Pod drobnogledom - Nagytó alatt, 15.35 TV-izložba, 15.50 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Ugriznimo znanost: Zakaj smo jezni?, oddaja o znanosti, 17.55 Na kratko: Medvrstniška podpora, 18.00 Dinotačke: Kar smo rešili, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tarča, Globus, Točka preloma, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Osmi dan, 23.25 Dediščina Evrope: Brecht, koprodukcijska nadaljevanka, 1.05 Ugriznimo znanost: Zakaj smo jezni?, oddaja o znanosti, 1.30 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.55 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.50 Napovedujemo

ČETRTEK, 25.02.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 8.30 Videotrak, 9.20 Dobro jutro, 11.15 Oktet Planika 2020: 40 let delovanja, 13.15 Profil, 14.10 Tipično slovensko: Kranjska klobasa, izobraževalno-dokumentarni film, 15.00 Nordijsko smučanje - svetovno prvenstvo: smučarski tek, sprint, klasična tehnika, 16.55 Nordijsko smučanje - svetovno prvenstvo: smučarski skoki (Ž), prenos iz Oberstdorfa, 19.00 Videotrak, 20.00 Avtomobilnost, 20.30 Šport, 20.55 Nogomet - evropska liga: šestnajstina finala, povratna tekma, 22.50 Ambienti, 23.25 Nogomet - evropska liga: vrhunci povratnih tekem šestnajstine finala, 23.55 Slovenska jazz scena, 0.30 Videotrak, 1.30 Info kanal

PUST (FAŠENEK) V NAŠIH VRTCIH

V VRTCU ŠTEVANOVCI IN GORNJI SENIK SE PRIPRAVLJAMO NA PUST

V tednu pred pustom smo imeli polne roke dela. Pogovarjali smo se o maškarah, pustu in kurentih, plesali in prepevali pesmice o pustu ter okraševali igralnico. Iz revij smo izrezovali pustne maske in naredili prelep pustni plakat. Izdelovali smo tudi pustne maske in lutko kurenta ter povedali, kaj vse jemo za pusta. Najbolj od vsega pa se seveda veselimo pustnega rajanja v vrtcu in sladkih krofov. O, ko bi le že prišel ta vesel pust!

Zapisała
Andreja Serdt Maučec

Naši kurenti (Vsi otroci iz Vrtca Gornji Senik)

Izdelali smo pisane klovne (Vrtec Števanovci)

Za pusta bom duhovnik (Zoltan Nagy, 6 let, Vrtec Števanovci)

V Vrtcu Gornji Senik izdelujemo pisane pustne verige

Klovni in drugi liki

Klovni

Panna Illés, 5 let, vrtec Sakalovci

Anna Simon, vrtec Sakalovci

Márton Farmasi-Mikos, 4 leta, vrtec Monošter

Risbe je poslala: vzgojiteljica Romana Trafela

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Andrea Kovács

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska
Sobota; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava, Urad predsednika vlade, oddelek za narodnosti, Zveza Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR ali 52 USD. Številka bančnega računa: HU75 11747068 20019127 00000000. SWIFT koda: OTPVHUHB